

Ara en la Universitat continuava sent la mateixa. Tot ho reduïa a ² fitxes. Alguna vegada havia manifestat que la seva il·lusió fóra poder-se dedicar plenament a estudiar els moderns. "Els moderns" per a Matilde even els ~~seus~~ romàntics. I s'interessava pels ~~seus~~ poetes del Romanticisme perquè ella - havia dit alguna vegada - tenia els ulls blaus que tantes vegades s'havien descrit des de Goethe ençà. Amb ~~els~~ ulls de ~~la~~ ~~temàtica~~ ~~o~~ ~~no~~ romàntica o no, el cert era que el seu cabell ~~no~~, el seu cos esprimatxat i el seu posat de continuada fatiga havia cridat l'atenció del jove professor potser més que ^{no} aquell afany de prendre notes durant les explicacions de classe.

A voltes Matilde s'embadalia oint les paraules de don Faust Oliva i el carnet d'apunts quedava obert damunt la falda, però en blanc.

I ell, don Faust, que passejava la mirada per tots els racons de l'aula mentre la peroració era feta amb aquell to doctoral seu especialíssim perquè anava carregada d'humour, o al menys descarrega-

El llapis veig

Des del dia en què explicà la seua primera lliçó el novell càtedràtic de Literatura de la Facultat de Lletres de la Universitat es va veure clarament que el seu alumne predilecte havia de ser la senyoreta Matilde Ferrauerd. Jo i el meu company Antoni no vàrem comprendre tot seguit. Segurament la jove havia causat una bona impressió al professor. I, segurament també, aquest no havia tingut ells fins ara per
■ veure xiques.

Venia a la Facultat precedit d'una gran fama: premi extraordinari en la Llicenciatura, redactor des dels 19 anys de la "Gran Enciclopèdia", pensionat a l'estranger, número u de les oposicions a càtedres, col·laborador de les revistes estatals especialitzades, autor d'assaigs i monografies... i fins havia qui assegurava que d'amagat escrivia versos!

Matilde era una "empollona". Ho tenia demostrat des del batxiller.

de vesca
de fusada erudició, mirava l'atenta Matilde de tant en tant i a ella, durant uns segons, dedicava les clàssics de la lliçó. 3

Però heus ací la cosa divertida per a l'amic Antoni i per a mi: don Faust, en mirar la senyoreta Ferraverd es feia tot vermell. I no de repent, no; era a poc a poc, després d'haver perdut una mica la serenitat. Nosaltres de primer vàrem atribuir-ho a inexperiència professional, a la poca habitud de parlar en classe. Després vam veure que la suor de les galtes pujava cada volta que es dirigia d'una manera continuada a la senyoreta Ferraverd i sempre ~~després~~ ^{després} ~~després~~ ^{després} d'haver perdut el fil de l'explicació...

Antoni i jo comentàvem ^{que} aquella predilecció i aquella rubor s'anaven transformant en enamorament. Nosaltres, des de la ~~catena~~ ta-
laia del nostre interès o del nostre divertiment podíem observar cada detall i cada manifestació d'afecte o d'atorgament. En la nostra oc-
titud no hi havia ni burla ni tafaneia. Aquella temporada ens preo-
cupàvem pels temes psicològics i a cada punt creíem trobar material

4

insuficient per a un estudi profund. ¿ Com naix l'Amor? - ens havíem preguntat alguna vegada i ara ens interessava trobar una resposta plausible seguint les manifestacions ruboroses del nostre joventut profund.

Jo assegurava aleshores que l'Amor havia de naixen, en un jove com Idon Faust, d'una manera tumultuosa, com ix ~~del~~^{per} una gargola d'aigua d'una font, a vaig ple, lúcid i vigorós amor... És clar que jo pensava així tot recordant una font que en una excursió havia visitat al pen del Tempalosa. Aquell vaig d'aigua em semblava un bell símbol de l'Amor que no mor, joventut sempre, capaç d'apagar la set de tota dona enamorada.

Antoni, contràriament, deia que l'Amor havia de naixen com ho fa el dia: a poc a poc, fins a arribar a la plenitud meridial per a esdevenir, així també a poc a poc, ~~de~~ feble i prim fins a morir, és a dir, a desaparèixer. I semblava que el fort del seu raonament era que el drama lumínic de l'Amor radica justament en l'escasa coincidència

5

cia de la mort de l'Amor amb la mort de l'amador. Si és l'Amor qui primerament desapareix és molt fàcil que esclati la tragèdia o, al menys, ^{el} símbol simbolic cordial que aprofiten els autors dramàtics o els escriptors de novel·les per a les seues obres llunys.

Pel que anàvem constatant en el nostre professor possiblement l'Amor naixia d'alguna altra manera: ni sabia turbulent com jo ~~mai~~ ^{mai} m'oposava, ni ~~tan~~ ^{tan} profundament com pretenia l'amic Antoni.

Durant un grapat de dies unsaltres dos discutíem pel claustre de la Universitat mentre don Faust regia ruboritzant-se davant la indiferència - al menys aparent - de la senyoreta Matilde. Un dia el professor s'atreuï interrogar la deixeble. No ^{acostumava} ~~solia~~ presumir la llició als alumnes; però tampoc no era dels professors que solien passar les classes en un soliloqui. ~~Molt~~ Molt sovint ens feia intervenir i dialogàvem amb ell i així es feia saber ~~tot~~ de com pensàvem i ^{del} ~~quins~~ criteris teníem ~~de~~ ^{que} les escoles, ~~de~~ ^{que} les obres i ~~de~~ ^{sobre} ~~els~~ autors de

6

les obres que assignalava el programa. Aquesta manera de portar el curs ~~era~~ agradava molt als deixebles de don Faust.

- ¿Tindria l'ambició amabilitat, la senyoreta Serraverd - li preguntà el professor, veig com un perdigot - de dir-nos si ~~era~~ ~~ens~~ cada diàrie en la seva època era ^{admirat} o calia que ^{ho} fóra, ^{admirat} més per la bel·lestat del llenguatge que usava en les seves obres escrites o bé ^{més} per la humanitat dels temes que tractava?

La pregunteta era un confit per a una bona resposta. Havia tela de llarg. Però en últim terme els temes interessaven sempre, ~~no~~ perquè són humans, molt humans en els clàssics, ^{mes} que no el llenguatge. És cert que els llenguatges es modifiquen i fins es transformen tant que moren - el grec i el llatí eren exemples rotunds - i els temes eren constants: la ira, la venjança, la gelosia... Encara avui virtuts i vicis, com a temes universals, omplien les obres literàries. És clar que també els contemporanis dels autors clàssics s'interessaven

més pels assumptes que no per la correcció lingüística.

La classe, quan terminà la nostra company^{era}, estigué a punt de fer-li un elavq aplaudiment. S'ho havia tret molt bé d'entre els dits, la senyoreta Ferraverd. El professor, que l'havia escoltada complaent, i amb vullgué fer, i no va poder, les elocances del discerniment de l'alumna. Aquella classe, de tant bé com havia anat, acabà malament. Tots veieren clar que don Faust estava enamorat d'ella. I tots, - als homes em referixcens n'anàvem al carrer ~~amb el cap baix~~ i emocionats...

Algú va dir: - Això no està bé. Don Faust ~~se~~ s'apropia del carrer per a caçar estudiants!

I no era cert. La senyoreta estava allí a l'^{abast} ~~alcant~~ de tots, si és que estava a l'^{abast} ~~alcant~~ d'algú, cosa que no era de creure. L'única que tenia interès per ella que ^{alçava el dit} ~~no s'atrevia~~. En tenia el professor? Doncs molt bé: En tenia algun company? Aleshores que es feva avant i que es declarava...

Les murmuracions anaven en augment; però en veritat tot eren paraules vanes perquè ⁿⁱ el professor, ni cap company d'estudis li havia fet cap declaració amorosa.

Vora ja les vacances de Nadal don Faust ens reparti ^{unes} 8
tasques inusuals; estudis d'escriptors coneguts. A mi me
n'encarregà una sobre "El Curioso impertinente", la novel·leta
enclavada dins el Quijot. Em semblà que em llançava a la
cara alguna cosa inconfessable; ^{la meua impertinència per mes-}
^{urar un dels seus amos.} A uns deixebles els oferia un
exemplar de l'obra a estudiar; a uns altres els prestava el ma-
teix el llibre; a la majoria ens recomanava l'assistència a una
biblioteca. A la senyoreta Serraverd entregà ~~un llibre titu-~~
~~lat~~ "Història de Leandre i Hero"; li implicava una atenta lee-
tura i un estudi sobre antecedents del romanticisme en
els clàssics ~~grecs i~~ valencians. (al recordar que l'obra és del
famós Roig de Covella.

Antoni i jo ens vam mirar estranyats. Literatura amorosa i
literatura valenciana tot alhora? ~~¿S'ens acabàvem d'obrir du-~~
~~es portes celestes.~~

En eixir al claustre jo correí al costat de la Serraverd. Vo-
lia comprovar que don Faust havia entregat a la senya almu-
na predilecta un exemplar en valencià...
Efectivament! Era un volumet de la "Col·lecció Rosella".

El vaig fullejar... A la pàgina 80, dius un requadre fet amb 9
lapis vaig, una dotzena de línies deien:

« Abandona, estimada lilla, una part de la càrrega de
tus enuigs sobre mi, puix igualment ab tu l'accepte, e por-
tem dos, ab carro de verdadera amistat, aquell pes que u tot
sol sostenir no podria. E, puix tens regretat manifesta los tens
secrets que fora de la mia boca, sino a l'ànima, passar no
poden, comunicant a mi de ton mal la causa, és forçat al-
gun remei o descans atenygués, recolzant tan gran pes de-
munt lo pilar de la verdadera amor, que a tu, uida mia,
endrece. »

- Esp! - li vaig dir - Això és tota una declaració d'amor o
jo no ho entenc gens, Matilde. Ja està clar. Ens ha donat a tots
temes d'estudi per tal de poder-te dir amb el lapis vaig que
l'home està per tu.

I Matilde tota esglaiada, tremolosa, em digué amb baixeta ^{veu:}
- Vine a casa demà. Vindràs? necessite que m'assesselles...

- - - - -

Hi vaig anar, naturalment. Era un mati fred; ¹⁰
però el sol amb la sensibleda tèbia el feia passa-
dor i encara agradable. Matilde estava riallera,
bellugadissa i optimista. M'afafà de la mà i
ixqué ~~meu~~ al veplanell de l'escala. Feren sonar
el timbre del pis fronteres al d'ella. En ser ober-
ta la porta entràrem dins, seguirem el passa-
dis de punta a punta fins arribar a una
soleta plena de sol. Allí havia un home
d'una trentena d'anys d'ulls negres i mira-
da serena. Somriqué a Matilde i em saludà
amb una lleugera inclinació de cap.

- Et presento el meu company Carles, - di-
gué. I continuà tot sequit: - Et presento el
meu promés Miquel.

- Molt de gust! - vaig dir. Però vos me, ^{perquè}
em caigué l'ànima als peus.

Miquel, baldat, ^{amb les} ~~de~~ cames primes, requeri-
formades, estava sentat en un cotxet de ro-
des altes que es movia en moviment mit-
jant un engranatge ~~que es manipulava~~
~~alt~~ ~~aper~~ dues manivelles. Tenia un llibre

obert a les mans. El deixà nova d'ell ^{en} una 11
cadira i m'ofertí un cigarret. No vaig acceptar.

El rol que darrava l'habitació envoltava
el baldat com una carícia. Belluïen els níquels
del cotxe i aquestes lleïmoses em feien com a
safetes envinades. Vaig buscar els ulls de
Matilde; i quan els trobi noucien felços i en
comanaven serenitat.

Decidida, far unes passes cap a Uniquel,
fons ~~un~~ al damunt i ~~afanyalant~~ la
li jurà ~~la~~ ~~un~~ ~~no~~ ~~el~~ ~~cap~~ ~~i~~ ~~amb~~ ~~el~~ ~~dit~~
index de l'altra, em digué:

— És molt bo, i m'estima molt, i és molt
intelligent.

Després, en anar-me'n, m'acompanyà fins
a la porta. Bell amb un molt baixeta em
va dir:

— Si jo em casava amb un altre ^{home} es moriria
sense protesta... Però es moriria!